

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

Hoàng Thị Dinh, Nguyễn Thị Hiền, Nguyễn Minh Huyền, Nguyễn Thị Ánh Nguyệt,
Chu Thị Hồng Nhung, Nguyễn Thị Phương Thảo, Đào Thị Chi Hà

HƯỚNG DẪN NUÔI DƯỠNG, CHĂM SÓC, GIÁO DỤC TRẺ

tại nhóm trẻ độc lập,
lớp mẫu giáo độc lập,
lớp mầm non độc lập

(Tái bản lần thứ nhất)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

MỤC LỤC

	Trang
PHẦN MỘT: NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG	4
I – Định hướng xác định mục tiêu giáo dục trẻ trong cơ sở giáo dục mầm non độc lập	4
II – Định hướng lựa chọn nội dung giáo dục trẻ trong cơ sở giáo dục mầm non độc lập	5
III – Định hướng lựa chọn phương pháp và hình thức tổ chức các hoạt động giáo dục trong cơ sở giáo dục mầm non độc lập	6
IV – Định hướng việc theo dõi, đánh giá sự phát triển của trẻ trong cơ sở giáo dục mầm non độc lập	9
V – Các hoạt động giáo dục và định hướng tổ chức các hoạt động giáo dục trong chế độ sinh hoạt hằng ngày của trẻ	12
PHẦN HAI: HƯỚNG DẪN THỰC HIỆN CÁC HOẠT ĐỘNG TRONG CHẾ ĐỘ SINH HOẠT	16
I – Chế độ sinh hoạt	16
II – Hướng dẫn thực hiện hoạt động đón, trả trẻ	19
III – Hướng dẫn tổ chức bữa ăn cho trẻ	20
IV – Hướng dẫn tổ chức giấc ngủ cho trẻ	25
V – Hướng dẫn vệ sinh, chăm sóc trẻ	26
VI – Hướng dẫn xử trí một số trường hợp liên quan đến sức khỏe và an toàn cho trẻ	31
VII – Hướng dẫn tổ chức hoạt động chơi – tập và hoạt động học	38
PHẦN BA: HƯỚNG DẪN TỔ CHỨC MÔI TRƯỜNG CHO TRẺ HOẠT ĐỘNG	57
I – Xây dựng môi trường xã hội	57
II – Xây dựng môi trường vật chất	57
III – Một số tiêu chí xây dựng môi trường nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ	61
PHẦN BỐN: PHỐI HỢP GIỮA CƠ SỞ GIÁO DỤC MẦM NON ĐỘC LẬP VỚI GIA ĐÌNH	62
I – Mục đích phối hợp	62
II – Nội dung phối hợp	62
III – Hình thức phối hợp	63
IV – Một số kĩ năng giao tiếp đạt hiệu quả trong phối hợp với cha mẹ trẻ	65
V – Một số tiêu chí về sự phối hợp giữa nhà trường, cha mẹ trẻ và cộng đồng trong nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ	67
PHỤ LỤC: GỢI Ý HƯỚNG DẪN THỰC HIỆN CÁC HOẠT ĐỘNG TRONG NUÔI DƯỠNG, CHĂM SÓC, GIÁO DỤC TRẺ	68
I – Gợi ý hướng dẫn tổ chức bữa ăn cho trẻ	68
II – Gợi ý một số hoạt động chơi và học cho trẻ	70
TÀI LIỆU THAM KHẢO	83

LỜI GIỚI THIỆU

Để giúp giáo viên / người nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ tại các nhóm trẻ độc lập, lớp mẫu giáo độc lập, lớp mầm non độc lập (sau đây gọi chung là **cơ sở giáo dục mầm non độc lập**) tổ chức tốt các hoạt động nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ, nhóm tác giả biên soạn tài liệu **Hướng dẫn nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ tại nhóm trẻ độc lập, lớp mẫu giáo độc lập, lớp mầm non độc lập**.

Tài liệu gồm bốn phần:

- **Phần một: Những vấn đề chung.**

Định hướng xác định mục tiêu, nội dung, hình thức, phương pháp; định hướng việc theo dõi, đánh giá sự phát triển của trẻ; các hoạt động giáo dục và định hướng tổ chức các hoạt động giáo dục tại cơ sở giáo dục mầm non độc lập.

- **Phần hai: Hướng dẫn thực hiện các hoạt động trong chế độ sinh hoạt.**

Nội dung hướng dẫn thực hiện hoạt động đón, trả trẻ; tổ chức bữa ăn cho trẻ; tổ chức giấc ngủ cho trẻ; vệ sinh, chăm sóc trẻ; xử trí một số trường hợp liên quan đến sức khỏe và an toàn cho trẻ; tổ chức hoạt động chơi – tập và hoạt động học.

- **Phần ba: Hướng dẫn tổ chức môi trường cho trẻ hoạt động.**

Nội dung hướng dẫn xây dựng môi trường xã hội và xây dựng môi trường vật chất.

- **Phần bốn: Phối hợp giữa cơ sở giáo dục mầm non độc lập với gia đình.**

Phần này đề cập một số vấn đề về mục đích phối hợp; nội dung phối hợp; hình thức phối hợp và kỹ năng giao tiếp, tiêu chí phối hợp giữa nhà trường, cha mẹ trẻ và cộng đồng trong nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ.

Ngoài ra, tài liệu còn có phần Phụ lục gồm một số gợi ý hướng dẫn thực hiện các hoạt động trong nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ.

Rất mong nhận được ý kiến đóng góp của các thầy giáo, cô giáo, các cán bộ quản lý cơ sở giáo dục mầm non độc lập cùng quý bạn đọc để tài liệu ngày càng hoàn thiện và chất lượng hơn.

Nhóm tác giả

PHẦN MỘT

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG

I ĐỊNH HƯỚNG XÁC ĐỊNH MỤC TIÊU GIÁO DỤC TRẺ TRONG CƠ SỞ GIÁO DỤC MẦM NON ĐỘC LẬP

1. Xác định mục tiêu giáo dục

Xác định mục tiêu giáo dục thể hiện kết quả mong muốn trẻ có thể biết gì, làm được gì và có thái độ, hành vi như thế nào sau quá trình giáo dục. *Do đó, khi viết mục tiêu thường sử dụng thuật ngữ như:* Trẻ có khả năng, có thể biết, nhận biết được, hiểu được, thực hiện được, sử dụng được, yêu thích,... Mục tiêu đặt ra cần cụ thể, có thể quan sát, đo đếm, lượng hoá được.

2. Cơ sở xác định mục tiêu giáo dục

Mục tiêu giáo dục được xác định trên cơ sở:

- Mục tiêu và kết quả mong đợi của từng lĩnh vực giáo dục trong Chương trình Giáo dục mầm non do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành.
- Khả năng của trẻ và điều kiện thực tế của trường / lớp.
- Mục tiêu theo phát triển chương trình của cơ sở giáo dục mầm non độc lập (nếu có).

3. Xác định mục tiêu giáo dục trong kế hoạch giáo dục tháng / chủ đề

- Căn cứ vào tháng hoặc thời điểm trong năm học, thời lượng / số tuần, số lượng chủ đề đã lựa chọn để phân bổ mục tiêu vào từng tháng hoặc chủ đề phù hợp.
- Phân bổ mục tiêu giáo dục năm học vào các chủ đề phải đảm bảo tính phát triển từ dễ đến khó, từ đơn giản đến phức tạp, phù hợp với sự phát triển của trẻ.

Ví dụ: Mục tiêu giáo dục phát triển nhận thức cho trẻ nhà trẻ 24 – 36 tháng tuổi: “Có một số hiểu biết ban đầu về bản thân”. Tùy theo khả năng của trẻ, có thể bắt đầu từ “Trẻ biết tên của mình” đến “Trẻ biết được tên và một số đặc điểm bên ngoài của bản thân”:

Mục tiêu giáo dục năm học	Mục tiêu tuần 1 tháng 9 hoặc chủ đề tuần 1 của chủ đề “Bé đến lớp”	Mục tiêu tuần 2 tháng 9 hoặc chủ đề tuần 2 của chủ đề “Bé và các bạn”
2. Trẻ có một số hiểu biết ban đầu về bản thân.	Trẻ biết tên của mình.	Trẻ biết được tên và một số đặc điểm bên ngoài của bản thân.

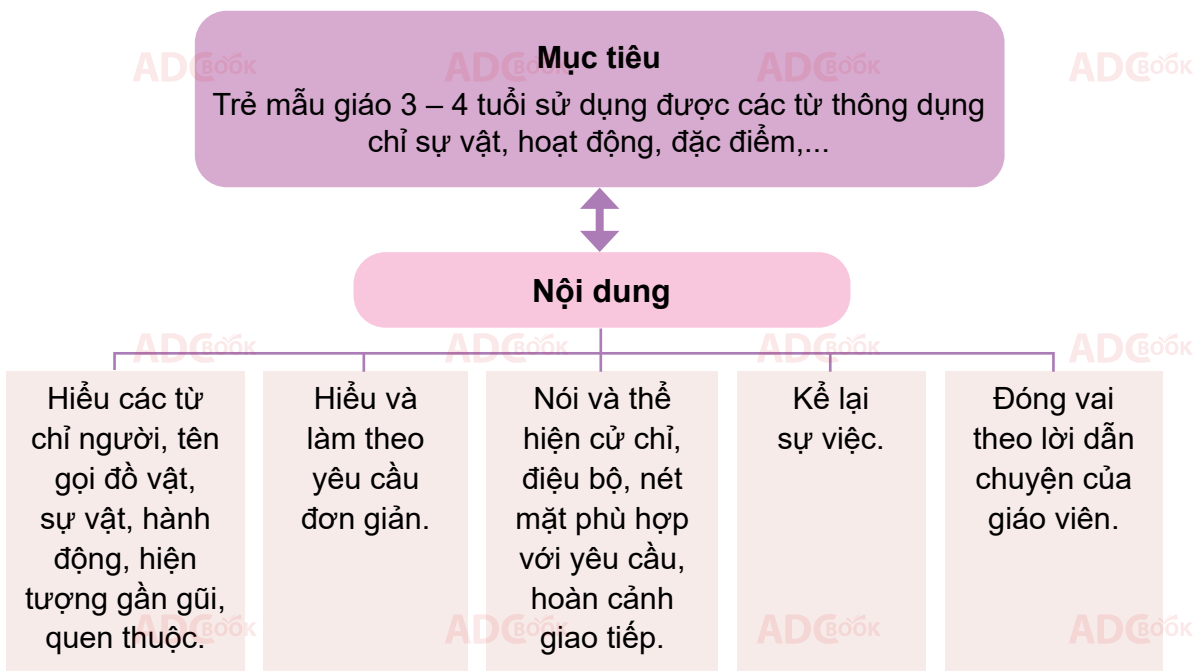
4. Xác định mục tiêu (mục đích) cho một hoạt động giáo dục cụ thể

Trên cơ sở mục tiêu, kết quả mong đợi đã được phân bổ vào các chủ đề, tuần được cụ thể vào từng hoạt động giáo dục, cần xác định rõ mục tiêu (mục đích) trọng tâm hoặc kết hợp sao cho hiệu quả ở từng hoạt động cho trẻ và bảo đảm tính phát triển từ dễ đến khó, phù hợp theo khả năng của trẻ.

5. Mục tiêu và nội dung giáo dục có mối liên kết chặt chẽ với nhau

Để thực hiện được một mục tiêu giáo dục có thể lựa chọn một hoặc một số nội dung giáo dục có liên quan.

Ví dụ:

II ĐỊNH HƯỚNG LỰA CHỌN NỘI DUNG GIÁO DỤC TRẺ TRONG CƠ SỞ GIÁO DỤC MẦM NON ĐỘC LẬP

Trên cơ sở những nội dung giáo dục được quy định trong Chương trình Giáo dục mầm non, áp dụng đối với mọi trẻ em mầm non, đồng thời trao quyền chủ động cho địa phương, cơ sở giáo dục mầm non độc lập, giáo viên trong việc lựa chọn, bổ sung một số nội dung giáo dục và triển khai kế hoạch giáo dục phù hợp với trẻ em mầm non và điều kiện của địa phương, của cơ sở giáo dục mầm non độc lập. Khi lựa chọn nội dung bảo đảm theo định hướng như sau:

1. Nội dung giáo dục được lựa chọn bảo đảm tính khoa học, tính vừa sức và nguyên tắc đồng tâm phát triển từ dễ đến khó; bảo đảm tính liên thông giữa các độ tuổi, giữa nhà trẻ và mẫu giáo với cấp Tiểu học; thống nhất giữa nội dung giáo dục với cuộc sống hiện thực, gắn với cuộc sống và kinh nghiệm của trẻ, chuẩn bị cho trẻ từng bước hoà nhập vào xã hội.